

V I Lenin

Efterord till boken: ”Socialdemokratins agrarprogram i den första ryska revolutionen 1905-1907”

Föreliggande arbete¹ är skrivet i slutet av år 1907. 1908 trycktes boken i Petrograd, men blev beslagtagen och förstörd av den tsaristiska censuren. Ett enda exemplar räddades, i vilket dock slutet fattas, så att detta slut härmed tillfogas.

Revolutionen har för närvarande ställt agrarfrågan i Ryssland ojämförligt vidare, mera djupgående och skarpare än 1905-1907. Kännedomen om vårt partiprograms historia i den första revolutionen skall, hoppas jag, bidra till en riktig orientering i den innevarande revolutionens uppgifter.

Särskilt bör följande betonas. Kriget har tillfogat de krigförande länderna så oerhörda lidanden och har på samma gång så oerhört påskyndat kapitalismens utveckling, genom att det förvandlat monopolkapitalismen till en statsmonopolistisk kapitalism, att *varken* proletariatet *eller* den revolutionära småborgerliga demokratin *kan* inskränka sig till kapitalismens ram.

Livet har redan gått utöver denna ram, då det ställt på dagordningen en hela staten omfattande reglering av produktionen och distributionen, allmän arbetsplikt tvångsförtröstning (sammanslutning i förbund) o. s. v.

Under sådana förhållanden erhåller också jordens nationalisering oundvikligen en annan formulering i agrarprogrammet. Nationaliseringen av jorden är nämligen inte endast den borgerliga revolutionens ”sista ord”, utan även *ett steg mot socialismen*. Utan att taga sådana steg kan man inte bekämpa krigets lidanden.

Proletariatet, som leder de fattiga bönderna, måste å ena sidan flytta tyngdpunkten från bondedeputerades sovjet till lantarbetardeputerades sovjet och å andra sidan kräva att storgodsens inventarier nationaliseras och att dessa gods ombildas till mönsterbruk under de sistnämnda sovjeternas kontroll.

Jag kan här naturligtvis inte uppehålla mig utförligare vid dessa synnerligen viktiga frågor och måste hänvisa den läsare, som intresserar sig härför, till den aktuella bolsjevikiska litteraturen och till mina broschyrer: ”Brev om taktiken” och ”Proletariatets uppgifter i vår revolution” (”Utkast till en plattform för det proletära partiet”).

28 september (11 okt.) 1917.

¹ Se [Socialdemokratins agrarprogram i den första ryska revolutionen 1905-1907](#)